

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODDELEK

SKLEP

Pritožba št. 14627/21
Luka BERLEC proti Sloveniji
in dve drugi pritožbi
(glej seznam v dodatku)

Evropsko sodišče za človekove pravice (prvi oddelek) je 8. februarja 2022 kot senat treh sodnikov v sestavi:

Krzysztof Wojtyczek, *predsednik*,

Erik Wennerström,

Lorraine Schembri Orland, *sodnika*,

in Liv Tigerstedt, *namestnica sodnega tajnika oddelka*,
ob upoštevanju:

treh pritožb proti Sloveniji, navedenih v preglednici v dodatku, ki so jih po 34. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) pri Sodišču 10. marca 2021 vložili pritožniki, navedeni v preglednici v dodatku (v nadaljnjem besedilu: pritožniki), ki sta jih zastopala S. Vesenjaj, odvetnik iz Maribora, in J. Toplak iz Maribora;

po razpravi sklenilo:

PREDMET ZADEVE

1. Pritožba se nanaša na smrt F. B., ki je umrl v nesreči pri delu, ter očitke njegove žene in dveh otrok na podlagi 2. člena konvencije.

2. F. B. je delal za proizvajalca razstreliva, družbo K, ko je leta 2007 skupaj s sodelavcema umrl v eksploziji, nastali, ko so opravljali pripravljalna dela za uničenje vžigalnikov za ročne bombe s pretečenim rokom uporabe. To se je zgodilo na poligonu slovenske uprave za zaščito in reševanje (v nadaljnjem besedilu: UZR), ki ga je družba K smela začasno uporabljati. Družba K je poligon uporabljala, ko je UZR končal svoje usposabljanje. Pritožniki so trdili, da je imel dogodek uničujoče posledice za njihovo duševno in telesno zdravje ter finančno stanje, saj so bili povsem odvisni od dohodka F. B.

3. Leta 2008 so pritožniki vložili odškodninski zahtevek proti družbi K, vendar je bil leta 2009 proti njej uveden likvidacijski postopek. Pritožniki so 3. marca 2010 sprožili odškodninsko pravdo proti državi in zatrjevali, da bi morala biti država odgovorna za škodo, nastalo zaradi smrti F. B., ker je bil omenjeni poligon v njeni lasti, je bila omenjena dejavnost nevarna in je bila država lastnica vžigalnikov za ročne bombe s pretečenim rokom uporabe. Okrožno sodišče v Ljubljani je zahtevo zavrnilo. Višje sodišče v Ljubljani je zavrnilo njihovo pritožbo in vrhovno sodišče je zavrnilo njihov predlog za revizijo. Njihova ustavna pritožba ni bila sprejeta v obravnavo.

4. Glede na domače odločbe se zdi, da je imela družba K veljavno dovoljenje za proizvodnjo in uničenje vojaškega materiala; da je omenjeni poligon uporabljala že večkrat pred nesrečo na podlagi sporazuma z ministrstvom za obrambo; da je bila uporaba poligona po nesreči takoj začasno ustavljena ter so ministrstvo za obrambo, inšpekcijski organi in drugi opravili več preiskav, tudi v okviru kazenskopravosodnega sistema. Uveden je bil kazenski postopek proti zaposlenemu družbe K, ki je bil odgovoren za nalogo in njen nadzor. Zdi se tudi, da so bile osebe, ki so izvajale uničenje, izkušeni delavci, vendar so smrti morda povzročile nepravilnosti pri pripravljalnih delih, na primer to, da so bili v jami, v kateri so nameravali opraviti uničenje, hkrati prisotni trije delavci in da so imeli neustrezno zaščitno opremo.

5. Pritožniki so se pritožili zaradi odločitev domačih sodišč, ki po njihovem mnenju niso upoštevale načel, povezanih z 2. členom konvencije. Zlasti so trdili, da je bila navedena določba kršena, ker država ni sprejela ustreznih predpisov in zagotovila nadzora v zvezi z nevarnimi dejavnostmi, kot je bila tista, ki je povzročila smrt F. B. S tem v zvezi so se sklicevali tudi na 13. člen konvencije.

PRESOJA SODIŠČA

6. Glede na enako vsebino pritožb se Sodišču zdi primerno, da jih obravnava skupaj v eni odločbi.

7. Sodišče je načela, ki se nanašajo na pozitivne obveznosti države v zvezi s katero koli dejavnostjo, naj bo javna ali ne, pri kateri je lahko ogroženo življenje, povzelo v *Kolyadenko in drugi proti Rusiji*, št. 17423/05 in pet drugih, 157.–161. in 188.–193. odstavek, 28. februar 2012.

8. V obravnavani zadevi je bilo opravljenih več preiskav o nesreči. Vendar pritožniki niso predložili nobenih podrobnosti v zvezi s temi preiskavami in njihovimi ugotovitvami. Svoje pritožbe so omejili na civilni postopek, ki so ga sprožili proti državi leta 2010. Sodišče bo zato svojo presojo omejilo na ta vidik zadeve, pri čemer bo upoštevalo, da je to le del odziva države na dogodek, ki je povzročil smrt F. B.

9. Sodišče poudarja, da mora država, kadar koli opravlja ali organizira nevarne dejavnosti ali jih dovoli, s sistemom pravil in zadostnim nadzorom

zagotoviti, da je tveganje zmanjšano, kolikor je razumno mogoče. Če kljub temu nastane škoda, bo to pomenilo kršitev pozitivnih obveznosti države le, če je bila škoda povzročena zaradi nezadostnih predpisov ali nezadostnega nadzora, in ne, če je bila povzročena zaradi malomarnega ravnanja posameznika ali zbira nesrečnih dogodkov (glej *Stoyanovi proti Bolgariji*, št. 42980/04, 61. odstavek, 9. november 2010).

10. Glede pravne ureditve dejavnosti v obravnavani zadevi, ki je bila nedvomno nevarna, je ustrezno notranje pravo med drugim določalo, da je treba eksplozivne snovi uničiti v skladu z navodili proizvajalca na temu namenjenem kraju in največ 50 kg naenkrat. Uničenje so smele izvesti le strokovno usposobljene osebe po predhodnem obvestilu pristojnim organom. Družba, ki je ravnala z eksplozivi, je morala izpolnjevati posebne zakonske zahteve in imeti dovoljenje ministrstva za obrambo. Domača sodišča so podrobno preučila pravni okvir, ki je urejal uničenje eksplozivnih snovi, in ugotovila, da je ustrezen. Sodišče ob upoštevanju informacij, ki so mu na voljo, ne vidi razloga, da bi ugotovilo drugače.

11. Glede praktičnih ukrepov, ki so jih sprejeli domači organi za zmanjšanje kakršnega koli tveganja za življenje, povezanega z obravnavano dejavnostjo, so pritožniki trdili, da bi se morala "Navodila za uporabo poligona" uporabljati tudi, kadar je poligon uporabljala družba K, kar pomeni, da bi njene dejavnosti morale nadzorovati uradne osebe državnega organa in ne le zaposleni družbe K. A kot so ugotovila domača sodišča, ki so najprimernejša za razlago notranjega prava, so se omenjena navodila nanašala le na dejavnosti UZR. Domača sodišča so ugotovila, da je imela družba K, ki je v obravnavanem času opravljala povsem gospodarsko dejavnost, veljavno dovoljenje za ravnanje z eksplozivi in je pristojne organe vnaprej obvestila o uničenju vžigalnikov za ročne bombe s pretečenim rokom uporabe, ki so bili v lasti družbe K (ter so bili sprva proizvedeni za tujo državo). Domača sodišča so tudi ugotovila, da je bil poligon, kjer je nastala eksplozija, najprimernejši in najbolj opremljen za uničenje neeksplozivnih naprav, da je bil družbi K predan v ustreznem stanju in da je bila zagotovljena prisotnost reševalnih ekip. Sodišče v spisu zadeve ne najde ničesar, kar bi vzbujalo dvom o teh ugotovitvah. Ugotavlja tudi, da pritožniki niso trdili, da bi bile pred dogodkom prijavljene nepravilnosti ali bi bili državni organi opozorjeni na kar koli drugega pomembnega, kar bi jih moralo spodbuditi k odvzemu dovoljenja družbi K ali sprejetju kakršnih koli drugih ustreznih ukrepov, kot je zagotovitev dodatnega nadzora.

12. Glede odziva domačih organov na nesrečo pritožniki niso navedli ničesar, kar bi vzbudilo dvome o učinkovitosti preiskav, opravljenih v zvezi s tem. Glede civilnega postopka, ki je predmet pritožb, so domača sodišča obravnavala trditve pritožnikov z vidika pravice do življenja ter povezanih pozitivnih in negativnih obveznosti države. Domača sodišča so se sklicevala na načela, določena v sodni praksi Sodišča, in temeljito preučila trditve pritožnikov. Ob upoštevanju vrste tega postopka in trditve pritožnikov

Sodišče ugotavlja, da so civilna sodišča dovolj podrobno obravnavala zadevo pritožnikov.

13. Zato Sodišče ugotavlja, da nič ne kaže na kršitev 2. in 13. člena konvencije. Iz tega sledi, da je treba pritožbe zavrniti kot očitno neutemeljene v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtim odstavkom 35. člena konvencije.

Iz teh razlogov Sodišče soglasno

odloči, da pritožbe združi;

razglaša, da so pritožbe nedopustne.

Sestavljeno v angleškem jeziku in poslano 3. marca 2022.

Liv Tigerstedt
namestnica sodnega tajnika

Krzysztof Wojtyczek
predsednik

DODATEK

Št.	Št. pritožbe	Ime zadeve	Pritožnik Leto rojstva Kraj prebivališča Državljanstvo
1.	14627/21	Berlec Luka proti Sloveniji	Luka BERLEC 1994 Kamnik slovensko
2.	15329/21	Berlec Andreja proti Sloveniji	Andreja BERLEC 1965 Kamnik slovensko
3.	15335/21	Berlec Špela proti Sloveniji	Špela BERLEC 1986 Bondi slovensko